Outi Nietola 21.10.2015 68/15/L/A

Eduskunta
Valtionvarainvaliokunnan liikennejaosto
00012 Eduskunta

Asia: HE 30/2015 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2016

Pyydettynä lausuntona Hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2016 Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Metsäteollisuudella on lähes 300 tuotantolaitosta eri puolella Suomea. Toimiala työllistää suoraan tai välillisesti 160 000 suomalaista. Metsäteollisuuden kuljetukset Suomen sisällä ovat noin 80 miljoonaa tonnia vuodessa, josta 75-80 % on tiekuljetuksia ja loput pääosin rautatiekuljetuksia. Toimialan tuotteita ja raaka-aineita viedään ja tuodaan meritse noin 20 miljoonaa tonnia vuodessa. Metsäteollisuuden suunnitellut ja jo päätetyt investoinnit lisäävät toimialan vuotuista puunkäyttöä 10 miljoonalla kuutiolla eli 16 prosentilla. Vaikutukset kuljetusvolyymeihin ovat vuositasolla useita miljoonia tonneja. Kuljetusmuotojakaumien pysyessä ennallaan suurin kasvu kohdistuu todennäköisesti tiekuljetuksiin.

Tiestön kuntopuutteet ja siltojen kunnon heikkeneminen ovat viime vuosina enenevissä määrin pakottaneet metsäteollisuuden kuljetuksia kiertoteille. Väylien huono kunto on myös osaltaan hidastanut vuonna 2013 voimaan tulleen, raskaiden ajoneuvojen mittojen ja massojen noston hyötyjen toteutumista. Metsäteollisuuden raakapuukuljetuksissa uudistusta on hyödynnetty odotetusti ja uudentyyppisen kaluston osuus noussut nopeasti. Vuoden 2015 toukokuussa jo lähes 70 % puunkuljetuskalustosta oli 68- tai 76-tonnista, ja osuuden odotetaan nousevan yli 90 %:iin vuoden 2018 loppuun mennessä.

Hallituksen esitys vuoden 2016 talousarvioksi siirtää liikenneväylien rahoituksen painopistettä selkeästi investointihankkeista kunnossapitoon. Perusväylänpitoon sisältyvien päivittäisen kunnossapidon, ylläpidon ja parantamisen lisäksi väylien korjausvelan kasvun pysäyttämiseen ja sen hallittuun vähentämiseen on tarkoitus kohdentaa hallituksen strategisten kärkihankkeiden rahoitusta 600 miljoonaa euroa vuosina 2016-2018. Tästä vuoden 2016 osuus on 100 miljoonaa euroa. Yhteensä vuosien 2017-2019 julkisen talouden suunnitelmassa korjausvelan vähentämiseen on tarkoitus osoittaa 964 miljoonaa euroa. Keskeisiksi korjausvelkatoimenpiteillä kunnostettaviksi kohteiksi on nimetty vilkasliikenteiset seutu- ja yhdysteiden päällysteiden ja rakenteiden parantaminen, maantie- ja ratasillat, ratapihat ja ratojen turvalaitteet sekä biotalouden toimintaedellytysten turvaaminen ja raakapuuterminaalien kehittäminen.

Outi Nietola 21.10.2015 68/15/L/A

Liikenne- ja viestintäministeriön momentilla yksityisteiden kunnossapitoon ja parantamiseen ehdotetaan 3 miljoonaa euroa vuonna 2016. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla kestävän metsätalouden rahoituslain mukainen rahoitus metsätien perusparannukseen ja uuden tien rakentamiseen on vielä auki ja luonnos hallituksen esitykseksi rahoituslain muuttamisesta lausunnoilla.

Metsäteollisuus pitää hyvänä linjauksena väylien kunnossapidon priorisointia väylärahoituksen suuntaamisessa. Talousarvioesityksen kirjaukset kunnossapidon kohdentamisesta huonokuntoisiin teihin ja siltoihin ja etenkin vähäliikenteisen, bioteollisuutta palvelevan tiestön kuntoon panostamisesta ovat erittäin kannatettavia. Rautateiden raakapuuterminaaliverkostolle ehdotetut panostukset mahdollistavat verkoston suunnittelun ja toteutuksen jatkumisen vuonna 2016.

On kuitenkin huomattava, että vuonna 2016 korjausvelkatoimiin osoitettu 100 miljoonaa euroa riittää Liikenneviraston mukaan vasta pysäyttämään korjausvelan kasvun, ei vielä vähentämään sitä. Yksityisteille osoitettu määräraha on puolestaan täysin riittämätön verrattuna noin 30 miljoonan euron vuotuiseen tarpeeseen. Metsäteollisuuden näkökulmasta on keskeistä, että meneillään olevassa Kemera-lain muutoksessa metsäteille kohdennettava rahoitus ei laske nykyisestä, vuotuisesta noin 11 miljoonasta eurosta.

Metsäteollisuus pitää erittäin tärkeänä sen varmistamista, että talousarvioesityksen mukaiset panostukset korjausvelan kasvun pysäyttämiseen ja vähentämiseen vuosina 2016-2019 toteutetaan täysimääräisesti ja kohdennetaan suunnitellusti. Korjausvelan vähentämisen lisäksi tämä mahdollistaa pitkäjänteisyyden liikenneväylien kunnossapidossa sen sijaan, että jouduttaisiin tyytymään lähinnä kuntopuutteiden väliaikaisiin, ajan myötä erittäin kalliiksi tuleviin paikkauksiin.

Metsäteollisuuden raaka-aine- ja tuotekuljetusten sujuvuus edellyttää toimivia liikenneyhteyksiä sekä alempiasteisilla että pääväylillä eri puolilla Suomea. Nykyiset ja investointien myötä entisestään lisääntyvät kuljetusmäärät tulee ottaa huomioon liikenneväyliin tehtävissä panostuksissa sekä valtakunnallisella että aluetasolla. Metsäteollisuus pitääkin tärkeänä Liikenneviraston ja elyjen kanssa käytävää vuoropuhelua kunnossapitorahoituksen kohdentamisessa bioteollisuuden näkökulmasta keskeisiin kohteisiin.

Metsäteollisuus ry

Outi Nietola
logistiikkapäällikkö